La dièresi

> *La dièresi (¨) només va damunt de la **u** i de la **i**. Té dues funcions, i a l'examen la trampa sol ser una de les excepcions.*

1. Fer sonar la u després de g i q

Davant de *e* i *i*, la *u* de *gu* i *qu* no sona. Quan sí que ha de sonar, porta dièresi: *pin**gü**í*, *lin**gü**ística*, *ai**gü**es*, *llen**gü**es*, *q**ü**estió*, *fre**qü**ent*, *conse**qü**ència*.

Compara: *guerra*, *guitarra*, *quilo* (la u no sona, no hi ha dièresi).

2. Trencar un diftong

Quan una *i* o una *u* que va després de vocal no forma diftong amb ella, sinó que es pronuncia en una síl·laba a part, porta dièresi: *ve**ï**na*, *ra**ï**m*, *pa**ï**s*, *di**ü**rn*, *re**ü**nió*, *tra**ï**ció*.

Si la vocal ja ha de portar accent per les regles generals, l'accent substitueix la dièresi: *veí* però *veïna*; *país* però *països*.

Les excepcions

No porten dièresi, encara que la vocal es pronunciï a part:

- L'**infinitiu**, el **gerundi**, el **futur** i el **condicional** dels verbs en -uir: *conduir*, *conduint*, *conduiré*, *conduiria*. En canvi, sí que en porten altres formes: *conduïa*, *conduït*, *traduïm*.
- Els mots amb els sufixos **-isme** i **-ista**: *egoisme*, *altruista*, *panteisme*.
- Els mots amb **prefix**: *reinventar*, *contraindicació*, *coincidir*, *antiinflamatori*.

! Trampes habituals

× *Han **traduït** el llibre*, però *estan **traduint** el llibre*.

× ***Lingüista*** porta dièresi per la g (la u sona), tot i el sufix -ista: l'excepció del sufix només afecta la i.

× ***Veïna*** però ***veí***: en el masculí, l'accent substitueix la dièresi.

Practica-ho

Omple els buits. Les solucions són al final.

1 El _____ no pot volar.

○ pinguí ○ pingüi ○ pingüí

2 Ja han _____ el llibre al castellà.

○ traduit ○ traduït ○ tradüit

3 Ara estan _____ el segon volum.

○ traduint ○ traduïnt ○ tradüint

4 És una persona molt _____.

○ altruista ○ altruïsta ○ altrüista

5 La meva _____ del tercer és infermera.

○ veina ○ veïna ○ vèina

6 Dijous hi ha una _____ de veïns.

○ reunió ○ reuniò ○ reünió

7 Hem de comprar _____ per a la paella.

○ aigua ○ aigüa ○ aïgua

8 És una _____ que no podem ignorar.

○ questió ○ qüestió ○ qüestiò

Les meves notes

Solucions

1. **pingüí**. La u sona després de g: dièresi. I és aguda acabada en vocal: accent a la í.
2. **traduït**. El participi dels verbs en -uir porta dièresi: «traduït».
3. **traduint**. El gerundi dels verbs en -uir no porta dièresi: «traduint».
4. **altruista**. Els mots amb el sufix -ista no porten dièresi.
5. **veïna**. La i es pronuncia a part (ve-ï-na): dièresi.
6. **reunió**. Els mots amb prefix (re-) no porten dièresi.
7. **aigua**. «Aigua»: la u ja sona sense dièresi perquè va davant de a. El plural sí que en porta: «aigües».
8. **qüestió**. La u sona després de q davant de e: «qüestió».